

Raadsvoorstel

afdeling
Ruimtelijk beleid en advies

steller
M. Driehuijs

gouda
29 januari 2019

dossiernummer
2633

telefoon
0182-588324

onderwerp
Structuurvisie Groen en Subsidieverordening Groenfonds

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Vaststelling van de twee doelen in de Structuurvisie Groen november 2018, namelijk het bevorderen van leefbaarheid en het vergroten van klimaatadaptatie.
2. Vaststelling van een vijftal beleidsregels van de Structuurvisie Groen:
 - 2.1 Beleidsregel 1: De oppervlakte bestaand openbaar groen en water, en het aantal bestaande bomen worden ten minste behouden.
 - 2.2 Beleidsregel 2: Bij planontwikkelingen dient 15% van het totale projectgebied openbaar groen te worden.
 - 2.3 Beleidsregel 3: Als het niet haalbaar blijkt om de vereiste 15% openbaar groen te ontwikkelen, zijn er compenserende maatregelen mogelijk tot maximaal 50% van de opgave voor openbaar groen.
 - 2.4 Beleidsregel 4: Voor iedere niet gerealiseerde vierkante meter groen is een compensatiebijdrage aan de gemeente verschuldigd van € 250 per m² (prijsspeil 2019). Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de Grond-, weg- en waterbouwindex uit het Meerjarenperspectief Grondexploitaties.
 - 2.5 Beleidsregel 5: Het college heeft de bevoegdheid te besluiten tot ontheffing of afwijking van de beleidsregels 2, 3 en 4, indien toepassing leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.
3. Vaststelling van de Subsidieverordening Groenfonds met enkele aanpassingen op basis van de zienswijzen van Singelpark Gouda en het wijkteam Korte Akkeren.

Toelichting

In december 2017 heeft de raad de notitie Groen, groener, Gouda vastgesteld. Om de voornemens uit die notitie te kunnen uitvoeren, is gezocht naar een manier om realisering van openbaar groen bij planontwikkelingen een volwaardige plek te geven. Daarvoor bleek een structuurvisie volgens de Wet op de Ruimtelijke Ordening een geschikt middel; een structuurvisie is vormvrij. Er kan niet worden teruggevallen op voorbeelden van andere gemeenten voor een Structuurvisie Groen. Dat betekent dat Gouda zelf de juiste inhoud moet formuleren, die zo duidelijk mogelijk is en die een basis biedt om zo nodig de aanleg van voldoende (openbaar) groen af te dwingen. Om planontwikkelingen enige ruimte te bieden, is ook de mogelijkheid van compenserende maatregelen opgenomen en in het uiterste geval eventuele afkoop van de aanleg van groen.

Afkoopsommen worden gestort in het Groenfonds, dat ook met gemeentelijke bijdragen wordt gevoed. Vanuit dit fonds wordt groenaanleg door de gemeente zelf in de minst groene wijken mogelijk gemaakt.

Deze groenarme wijken kwamen uit de notitie Groen, groener, Gouda naar voren; de gemeenteraad heeft in december 2017 Goverwelle aan deze lijst toegevoegd.

Tegelijkertijd is een Subsidieverordening Groenfonds opgesteld. Het subsidiebudget wordt gevoed vanuit het Groenfonds. Op grond van deze verordening kunnen particuliere initiatieven van bewoners en rechtspersonen voor de aanleg van openbaar groen worden bekostigd.

Burgemeester en wethouders hebben op 13 november 2018 de concept-Structuurvisie Groen en concept-Subsidieverordening Groenfonds vastgesteld en vrijgegeven voor tervisielegging gedurende 4 weken. Deze termijn voor tervisielegging liep af op 19 december 2018. Er zijn twee zienswijzen ontvangen, van Singelpark Gouda en wijkteam Korte Akkeren. Afweging van de verzoeken in beide zienswijzen resulteert in een voorstel om de zienswijze van Singelpark Gouda gedeeltelijk over te nemen en die van Wijkteam Korte Akkeren in zijn geheel over te nemen.

De zienswijzen zijn in een aparte notitie opgenomen, die bij de behandeling van het raadsvoorstel is gevoegd.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

De doelen uit de Structuurvisie Groen zijn:

- het vergroten van de leefbaarheid door een toename van openbaar groen;
- vanuit de invalshoek klimaatadaptatie het bevorderen van maatregelen om de capaciteit van waterberging te vergroten en om wateroverlast en hittestress te verminderen.

Er zijn vier beleidsregels geformuleerd die gebruikt kunnen worden om planontwikkelingen te toetsen. De eerste richt zich op behoud van openbaar groen dat er is. De tweede richt zich op het verkrijgen van 15% openbaar groen bij planontwikkelingen. De derde beleidsregel richt zich op eventuele compenserende mogelijkheden. De vierde betreft de afkoopsom als niet aan de 15% kan worden voldaan. Er is tevens een hardheidsclausule opgenomen, die het college de ruimte biedt om te kunnen afwijken van de beleidsregels.

De Subsidieverordening Groenfonds sluit inhoudelijk aan bij de Structuurvisie. Net als in de structuurvisie worden de groenarme wijken genoemd, waar het geld bij voorrang besteed moet worden. Er wordt jaarlijks een subsidieplafond vastgesteld. Particulieren en rechtspersonen kunnen initiatieven indienen voor een bijdrage uit het Groenfonds.

De verwachting is dat de gemeente zelf een behoorlijk deel van het budget van het Groenfonds nodig zal hebben om in enkele wijken substantieel openbaar groen te kunnen toevoegen.

2 Argumenten

2.1 Een Structuurvisie Groen is een noodzakelijke planvorm om de aanleg van openbaar groen bij planontwikkelingen invulling te geven.

Bij planontwikkelingen wordt veelal met een anterieure overeenkomst gewerkt tussen gemeente en ontwikkelaar. In die overeenkomst kan gevraagd worden om openbaar groen aan te leggen; dan moet er wel een bestemmingsplan of een structuurvisie aan ten grondslag liggen. Met een structuurvisie wordt in één keer een plan voor de hele gemeente neergelegd.

2.2 Gouda wil de oppervlakte openbaar groen vergroten.

Er is geen landelijke norm. In de eerder vastgestelde notitie Groen, groener, Gouda is een percentage van 15% gekozen. Om de planontwikkeling niet onevenredig zwaar te belasten, is het mogelijk om een deel van de eventuele wateropgave onder de groenopgave te rekenen.

Daarnaast zijn nog meer compenserende mogelijkheden genoemd zoals een groendak of daktuin, een begroeide gevel en waterdoorlatende verharding. Deze alternatieven mogen samen maximaal tot de helft van de totale 15% optellen. Lukt ook dat niet, dan is afkoop mogelijk voor een bedrag per m², dat jaarlijks wordt geïndexeerd.

2.3 De focus voor vergroten van het areaal openbaar groen ligt bij een aantal wijken: Binnenstad, Korte Akkeren, Kadebuurt, Kort Haarlem, Gouda Noord en Goverwelle.

De genoemde wijken hebben aanmerkelijk minder openbaar groen per woning dan de andere wijken in Gouda. Vaak ligt er ook opgave voor meer waterberging in deze wijken en is er hittestress geconstateerd. Meer (openbaar) groen draagt in deze wijken daardoor vaak bij aan meerdere aspecten: verbetering leefbaarheid, vermeerdering waterberging, vermindering wateroverlast en vermindering hittestress.

2.4 De gemeente ontwikkelt locaties tot openbaar groen.

De gemeente kan zelf een aantal plekken omzetten van steen naar groen. Daarbij zullen de omwonenden betrokken worden. Bij grootschalige projecten als rioolvervangning wordt tevens gezocht naar mogelijkheden om meer openbaar groen in een wijk te brengen; dat kan bestaan uit meer bomen in de straat, maar er wordt zeker ook gezocht naar meer ruimte voor groen door bijvoorbeeld sloop van een gebouw zonder daarna de kavel opnieuw vol te bouwen. Om deze ontwikkelingen mogelijk te maken, is budget uit het Groenfonds noodzakelijk. Een bepaald deel van het Groenfonds wordt, via de Subsidieverordening Groenfonds, ingezet voor plannen van particuliere initiatiefnemers om openbaar groen in de stad te maken.

2.5 Met ingang van 2019 komen budgetten beschikbaar als uitwerking van het coalitieakkoord 2018-2022.

In 2019 komt de eerste bijdrage voor het Groenfonds beschikbaar volgens het coalitieakkoord. Het is wenselijk om zo snel mogelijk aan de slag te kunnen met plannen maken en uitvoeren, en om particuliere initiatieven te kunnen steunen.

Singelpark Gouda heeft gevraagd ook voorbereidingskosten onder de subsidiabele kosten te brengen. Na afweging heeft burgemeester en wethouders besloten om die er buiten te laten en de tekst van de concept-Subsidieverordening te handhaven. Wel wordt het bereik van de hardheidsclausule uitgebreid; daardoor kunnen burgemeester en wethouders in afwijking van artikel 3 van de verordening toch subsidie verlenen voor voorbereidingskosten, als zich een situatie voordoet, dat het zeer onbillijk zou zijn om deze kosten niet (deels) te subsidiëren.

3 Kanttekeningen

3.1 Er is een risico dat planontwikkelingen niet haalbaar blijken door de voorgestelde aanpak.

Er worden veel wensen en eisen opgelegd aan projectontwikkelingen, die de opbrengst onder druk zetten. Tegelijkertijd is er een bredere ontwikkeling gaande in Nederland om meer aandacht te besteden aan duurzaam bouwen in die zin, dat een woonwijk of buurt toekomstbestendig is; dat betekent meer aandacht voor groen en water bij de stedenbouwkundige ontwikkeling. In dat opzicht komen projectontwikkelaars op meer plekken in het land vergelijkbare wensen en eisen tegen. Via de hardheidsclausule kunnen burgemeester en wethouders besluiten geheel of gedeeltelijk af te wijken van de Structuurvisie Groen.

3.2 Er is een risico dat de gemeente en particuliere initiatiefnemers onvoldoende locaties weten te vinden om substantieel openbaar groen toe te voegen in de benoemde wijken.

In de dichtbebouwde wijken van Gouda kan alleen openbaar groen worden toegevoegd als de keuze wordt gemaakt om bebouwing te slopen en de betreffende locatie niet opnieuw te bebouwen (geheel of gedeeltelijk) of om aanwezige verharding te verwijderen om groen en/of water aan te leggen.

4 Juridische- / financiële gevolgen

Burgemeester en wethouders hebben voor de komende jaren als uitwerking van het coalitieakkoord 2018-2022 budgetten beschikbaar gesteld om groen aan te leggen, € 200.000 voor 2019, € 400.000 voor 2020, € 700.000 voor 2021 en nogmaals € 700.000 voor 2022. Singelpark Gouda heeft in haar zienswijze gevraagd de beschikbare budgetten anders over de jaren te verdelen. Het voorstel is de verdeling te laten zoals die nu is en af te wachten hoe de aanvragen voor subsidie gaan lopen. Indien nodig kan op een later tijdstip worden afgewogen of het verstandig en haalbaar is om een deel van het budget voor 2021 of 2022 naar voren te halen.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Er zijn geen personele en organisatorische gevolgen.

Duurzaamheid: Door meer groen toe te voegen, mogelijk in combinatie met water, wordt waterberging vergroot en worden wateroverlast en hittestress verminderd. Dit draagt bij aan een duurzame woon-en leefomgeving.

Mensen met een beperking: Voor mensen met een handicap/beperking zijn er dezelfde gevolgen van de voorgestelde Structuurvisie en Subsidieverordening als voor alle inwoners van Gouda. Bij de uitwerking van plannen voor meer groen zal de eventuele toegankelijkheid voor mensen met een handicap/beperking een aandachtspunt zijn.

6 Communicatie / interactiviteit

De tervisielegging is via de kanalen, die bij een bestemmingsplan worden gebruikt, bekend gemaakt. Daarnaast is met andere organisaties, die bezig zijn met planontwikkelingen in Gouda, zoals corporaties en projectontwikkelaars, gesproken over de invoering van de 15% groennorm.

Na de vaststelling van de Structuurvisie Groen en de Subsidieverordening Groenfonds zal opnieuw bekendheid worden gegeven aan deze beleidsstukken van Gouda. Bewoners, wijkteams of andere betrokkenen zullen worden uitgenodigd om met initiatieven te komen voor vergroening.

Vergroening is tevens een onderwerp van het raadsbrede programma Klimaatadaptatie.